

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۹/۰۴/۱۱

مینه منگل

د دموکراسي اصل!

دا چې په افغانستان کې د دموکراسي نوم نوی دی ممکن افغانان ورته بېلابېل تعریفونه ولري اما ډېری افغانان له دې نوم څخه غلط مفهوم اخلي ، دوی دموکراسي مطلقې آزادۍ ته وايي هغه آزادي ته دا نوم منسوب کوي چې پکې خلک هر څه کوي د بنځو آزادي، او داسې نور مسايل ، حتی په ډېرو مجلسونو کې مې اورېدلي چې کله زموږ ځيني مشران له چوکاټه لرې آزادي ويني نو سم د لاسه وويي دا ټوله دموکراسي ده .
په اصل کې دموکراسي دېته نه وايي.

دموکراسي درې اصلي شرايط لري که چېرې دا درې شرايط په ټولنه کې تطبيق نشي دموکراسي اصلاً معنا نه لري.

د دموکراسي شرايط:

لومړۍ: ټولنيزه برابري

دوهمه: اقتصادي برابري

درېمه: سياسي مشارکت

ټولنيزه برابري په دې معنا چې هېڅ فرد د بل څخه لوړوالی ونلري يعني څنگه چې زموږ د اساسي قانون په شپږمه ماده کې راغلي ، دولت د ټولنيز عدالت، د انساني کرامت په ساتلو، د بشري حقوقو په ملاتړ، د ولسواکۍ په تحقق، د ملي وحدت په تامين، د ټولو قومونو او قبايلو ترمنځ په برابري او د هېواد په ټولو برخو کې د متوازنې پراختيا پر بنسټ د يوې هوسا، او پرمختللي ټولني په جوړولو مکلف دی.

يعني دلته بايد د قوم، ژبې او نژاد خبره اصلاً مطرح نه وي.

د دموکراسي دوهم شرط اقتصادي برابري ده، هدف دا چې دولتونه مکلف دي چې د هېواد د وگړو د پاره حد اقل اقتصادي برابري په نظر کې ونيسي يعني چې هر افغان بايد دنده او يو مناسب معاش ولري ترڅو خپل ورځينی چارې پرمخ يوسي مگر موږ وينو په افغانستان کې دوه رقمه اشخاص ژوند کوي يو هغه چې د افغانستان او نړۍ بانکونه يې له پيسو ډک دي اما هېڅ خيږ يې ټولني ته نه رسېږي ، اما غريبه طبقه خلک مو گورو چې اقتصاد يې ډېر خراب دی کار ورته نه پيدا کېږي ماشومان يې زده کړې نشي کولی نو دوی د ژوند له هر نعمت څخه بې برخې پاتې کېږي .

د دموکراسي دريم شرط دا دی چې ولس ته بايد سياست کې د برابر مشارکت ونډه ورکړلی شي.

ولس حق لري چې په ټاکنو کې گډون وکړي بدون د قيد او شرط څخه ولس ته بايد په هر لحاظ ددې زمينه برابره وي چې بدون د هېڅ ډار او فشار څخه د خپلې رایې د لارې راتلونکی ولسمشر او د ملي شورا استازي وټاکي .

موږ په تېرو څلوربشتو کلونو کې دا تجربه کړه چې دا درې اصله د دموکراسي په افغانستان کې ندي پلي شوي که چېرې زموږ په ټولنه کې دا درې اصله په رښتيني معنا برابره شي باور لرمه چې دا ستونزې به ډېرې زر له منځه لاړ شي په حکومتولی کې د دموکراسي دا درې اصله پلي کيدلی شي اما شرط دا چې د حکومت په رأس کې رښتيني کسان واوسي .

پای

د پاڼو شمېره: له ۱ تر ۱

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته راوبولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې دليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له رايلولو مخکې په خيږ و لولئ